

УДК 027.7(477-25):745.5.016.4(477.63)

С. Б. Руденко,

кандидат культурології, докторант КНУКІМ
доцент музеєзнавства, пам'яткознавства
Київського національного університету культури і мистецтв
вул. С. Коновальця, 36, м. Київ, 01133, Україна
тел.: 050 784 29 30
e-mail: rudenkosb@ukr.net
<http://orcid.org/0000-0002-2319-1845>

**ПРО ІННОВАЦІЙНІСТЬ ВИДАННЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
КНУКІМ «ПЕТРИКІВКА: МАЛЬОВНИЧИЙ ДИВОСВІТ»**

ПЕТРИКІВКА : мальовничий дивосвіт / уклад. О. О. Скаченко ; Київ. нац. ун-т
культури і мистецтв, Наук. б-ка. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2015. – 73 с. : іл.

Нещодавно науковою бібліотекою КНУКІМ було підготовлено й випущено видання «Петриківка: мальовничий дивосвіт» (укладач О. О. Скаченко), що мало на меті ознайомлення широкого кола читачів і, передусім, студентів із нематеріальною культурною спадщиною України.

Поняття нематеріальної спадщини є досить складним. Культурна пам'ять має дві форми втілення: внутрішню (суб'єктивну, індивідуальну) – у свідомості окремих членів соціуму та зовнішню (об'єктивну, колективну) – у різного роду групових діях та матеріальних предметах.

Відповідно до Міжнародної Конвенції ЮНЕСКО «Про охорону нематеріальної культурної спадщини», нематеріальна культурна спадщина визначається як «ті звичаї, форми показу та вираження, знання та навички, а також пов'язані з ними *інструменти, предмети, артефакти й культурні простори* (виділено – Р.С.), які визнані спільнотами, групами й у деяких випадках окремими особами як частина їхньої культурної спадщини. Ця нематеріальна культурна спадщина, що передається від покоління до покоління, постійно відтворюється спільнотами та групами під впливом їхнього оточення, їхньої взаємодії з природою та їхньої історії, формує у них почуття самотності й наступності, сприяючи таким чином повазі до культурного різноманіття й творчості людини».

Нематеріальна культурна спадщина, знаходить свій прояв у:

- 1) усних традиціях та формах вираження, зокрема в мові як носії нематеріальної культурної спадщини;
- 2) виконавському мистецтві;
- 3) звичаях, обрядах, святкуваннях;
- 4) знаннях та практиці, що стосуються природи та всесвіту;
- 5) традиційних ремеслах.

Недоцільним є включення до визначення нематеріальної історико-культурної спадщини, на нашу думку, інструментів, предметів, артефактів та культурних просторів, оскільки вони належать до матеріальних історико-культурних цінностей. Звичайно, відбувається взаємодія матеріальних та нематеріальних історико-культурних цінностей при їх використанні. Наприклад, результатом, скажімо, роботи майстра є певний виріб. Проте, найголовніше, що треба зрозуміти, це те, що носіями нематеріальної культурної спадщини (доцільніше було б використовувати поняття «неопредметнені культурні цінності») виступають, власне, люди – виконавці, майстри і, навіть, цілі громади, що дотримуються певних традицій.

Звертає на себе увагу, що укладач книги «Петриківка: мальовничий дивосвіт» виявила глибоке розуміння явища нематеріальної культурної спадщини й більшу частину видання присвятила саме постатям майстрів, що продовжують традиції петриківського розпису. Певні спроби створювати бази даних народних майстрів свого часу здійснював Український центр культурних досліджень при Міністерстві культури України, проте ця база на даний час відсутня у публічному доступі. Переліки нематеріальної спадщини, на жаль, також не в повній мірі відображають інформацію про реальних носіїв нематеріальної культурної спадщини. Зрозуміло, що база даних про носіїв нематеріальної культурної спадщини не може бути сталою і повинна постійно оновлюватися. Важливо, що повна і актуальна база даних про носіїв нематеріальної культурної спадщини є надійним орієнтиром для того, щоб не допустити відмирання тієї чи іншої традиції. Зазначене посилює значущість та необхідність видання, здійсненого науковою бібліотекою КНУКІМ.

Окремо варто звернути на жанрове означення книги – науково-популярне видання. У результаті аналізу використаних джерел, вбачається за доцільне дещо відкоригувати його і визначити як інтернет-рев'ю. Насправді, такий жанр видань, що відображають результати нових форм інформаційно-аналітичної роботи бібліотеки досі не виокремлювався. Проте, й бібліотеки на сучасному етапі працюють у нових умовах. Справа у тому, що кількість інформації у Всесвітній мережі постійно зростає, в той же час відсутня її експертна оцінка, що стосується достовірності, наукової обґрунтованості інформації тощо. Отже, читач залишається сам на сам із хаосом неперевіреної інформації. На нашу думку, упорядкування інформації, розміщеної в Інтернеті, іншими словами, управління читанням у WWW, належить до нових функцій бібліотеки на шляху її інституціональної трансформації.

Отже, видання «Петриківка: мальовничий дивосвіт» (укладач О. О. Скаченко) є не лише важливим джерелом, спрямованим на формування культурної пам'яті широкого кола читачів у цілому та студентів, зокрема, а й передовим напрямком роботи наукової бібліотеки.

Надійшла 08.12.2015 р.